

Šablona III/2 – Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT

Pověsti

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

VY_32_INOVACE_ČJ5_01_06

- **Anotace** - Materiál obsahuje 2 listy úvodu, 8 listů prezentace, 4 pracovní listy s úkoly a řešením k článkům J. Štefánkové Staroměstský orloj a M. Švandrlíka Golem
- **Šablona III/2**
- **Název:** Inovace a zkvalitnění výuky prostřednictvím ICT
- **Téma :** Pověsti
- **Autor:** Mgr. Jarmila Motlíčková
- **Očekávaný výstup:** žáci se učí hlasitě číst s porozuměním určený text, vyhledávání v textu, osvojení významu některých slov
- **Klíčová slova:** přirovnání, pověst, báje, mýty, Alois Jirásek, Ivan Olbracht, Eduard Petiška
- **Druh učebního materiálu:** prezentace, pracovní list
- **Cílová skupina:** žák 1. stupně
- **Typická věková skupina:** 10 – 12 let
- **Použité zdroje a materiál:**
- Janáčková, Z., Zbořilová, J., Mittermayerová, M.: Čítanka pro 5. ročník, Brno: nakladatelství Nová škola, s.r.o. ,2010
- Eislerová, J.: Čtenářský deník v kostce, Fragment, 2008
- Obrázky :
- Alois Jirásek: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Jan_Vil%C3%ADmek_-_Alois_Jir%C3%A1sek.jpg, volné dílo, autor Jan Vilímek
- Ivan Olbracht: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Ivan_Olbracht_1929.jpg, volné dílo, neznámý autor
- Orloj: http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Prazsky_orloj_celkovy_pohled.jpg, autor [George Groutas from Idalion, Cyprus](#)
- Golem : <http://cs.wikipedia.org/wiki/Soubor:Prague-golem-reproduction.jpg>, autor user Thander

Autorem materiálu a všech jeho částí, není-li uvedeno jinak, je Mgr. Jarmila Motlíčková

Pověst

- Je epický útvar lidové slovesnosti
- Jádrem příběhu může být pravdivé
- Je místně a časově lokalizována
- Svými vypravěči a posluchači jsou považovány za pravdivé
- Místní
- Historické
- O vyjíměčných lidech
- O erbech, znacích,...
- Démonické (o vodníku, polednici,...)
- Současné
- Legendární (pravdivá postava, která je známá)

Báje, mýty (z řeckého mythos)

- Původně vyprávění o daleké minulosti
- Často se zpívaly nebo recitovaly při velkých slavnostech
- jako potvrzení společné a pro všechny závazné zkušenosti, která má význam pro současný život
- O počátku světa
- O založení měst
- O původu nějakých slavností nebo institucí

Alois Jirásek

- narozen 1851 v Hronově
- profesor na gymnáziu v Litomyšli, později v Praze
- zemřel 1930
- **Dílo:**
- Náměty čerpal ze starých kronik – Kosmovy, Dalimilovy, Hájkovy
- Romány: Mezi proudy, Proti všem, Bratrstvo, Husitský král, Temno, Skály, Psohlavci, F. L. Věk, ...
- Divadelní hry: Jan Hus, Jan Žižka, Jan Roháč, Lucerna, ...
- Staré pověsti české

Ivan Olbracht

(vlastním jménem Kamil Zeman)

- narozen 1882 v Semilech jako syn spisovatele Antala Staška
- novinář (Rudé právo)
- zemřel 1952
- **Dílo:**
- Nikola Šuhaj loupežník
- Biblické příběhy
- Ze starých letopisů
- O mudrci Bidpajovi a jeho zvířátkách

Eduard Petiška

- narozen 1924
- vystudoval filozofickou fakultu Univerzity Karlovy
- od roku 1948 se věnoval pouze literatuře
- zemřel 1987
- **Dílo:**
- Čtení o hradech
- Čtení o zámcích a městech
- Staré řecké báje a pověsti
- Příběhy, na které svítilo slunce

[Http://ld.johannesville.net/petiska](http://ld.johannesville.net/petiska). *Http://ld.johannesville.net/petiska* [online]. [cit. 2011-12-30].

Pověsti o Praze

- Staroměstský orloj

- Golem

1. ukázka

- I stál slepý a chorý, před časem zešedivělý mistr sklíčen u svého díla a naslouchal jeho zvuku a myslil na radu a konšely, jak se mu odměnili slepotou, aby se mohli pochlubití před světem, jak nedbali jeho muk, jeho bolestí a teď i jeho samého.

2. ukázka

- Hliněný služebník oživil, a protože neměl určenou žádnou užitečnou práci, začal rozbíjet vzácný nábytek, sochy a veškeré vybavení rabínova domu. Vyděšená služebná běžela do synagogy a prosila, aby rabín učinil přítež běsnění.

Pracovní list k textu: Čítanka str. 10, 11: Jana Štefánková: Staroměstský orloj, Miloslav Švandrlík: Golem

- 1. Zařad' ukázky č. 1 a 2:
- Golem – ukázka č.
- Staroměstský orloj – ukázka č.
- 2. Výrazně čti odstavec pověsti A. Jiráska – str. 10 : „Vypravuje, že orloj a zastavil jej.“
- 3. Co tvoří pravdivé jádro pověsti?
- 4. Co je v pověsti vymyšlené?

Pracovní list - pokračování

- 5. Měsíčník na orloji je (vyber jednu z možností):
 - pohádková postava, kalendářní deska, léčivá bylina
- 6. Kdo byl Josef Mánes?
- 7. Golem byl vlastně předchůdce BORTOA.
- 8. Měl volné víkendy?
- 9. Vysvětli význam slov : šém, rabbi, pacholek, synagoga, pokřtít
- 10. Představ si, že budeš vynálezcem. Co sestrojíš?
- 11. Namaluj, popiš, vysvětli.

Pracovní list - řešení

- 1. Zařad' ukázky č. 1 a 2:
- Golem – ukázka č. 2
- Staroměstský orloj – ukázka č. 1
- 2. Výrazně čti odstavec pověsti A. Jiráska – str. 10 :
„Vypravuje, že orloj a zastavil jej.”
- 3. Co tvoří pravdivé jádro pověsti? Postava mistra Hanuše
- 4. Co je v pověsti vymyšlené? Oslepení

Pracovní list – pokračování - řešení

- 5. Měsíčník na orloji je (vyber jednu z možností):
- pohádková postava, kalendářní deska, léčivá bylina
- 6. Kdo byl Josef Mánes? malíř
- 7. Golem byl vlastně předchůdce BORTOA. (robota)
- 8. Měl volné víkendy? ano
- 9. Vysvětli význam slov : šém (kámen), rabbi (duchovní), pacholek (sluha), synagoga (modlitebna), pokřtít (omýt svěcenou vodou)
- 10. Představ si, že budeš vynálezcem. Co sestrojíš?
- 11. Namaluj, popiš, vysvětli.